

Міністерство внутрішніх справ України  
Харківський національний університет внутрішніх справ  
Сумська філія

# **ДЕРЖАВА І ПРАВО: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів  
VII Міжнародної науково-практичної конференції

(17 – 18 травня 2014 р.)

ТОВ "Друкарський дім "Папірус"  
Суми – 2014

**УДК 34**  
**ББК 67 я 43**  
**Д 36**

*Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ,  
протокол № 10 від 16 квітня 2014 року*

**Редакційна колегія:**

**Лукаш С.С.**, доктор юридичних наук, доцент (голова редколегії);  
**Василенко В.А.**, кандидат філологічних наук, доцент;  
**Герашенко Т.Г.**, кандидат філософських наук, доцент;  
**Грובה В.П.**, доктор юридичних наук, доцент;  
**Демиденко Н.М.**, кандидат історичних наук;  
**Корогод Г.І.**, кандидат історичних наук, доцент;  
**Кравцова Т.М.**, доктор юридичних наук, професор;  
**Лук'янихіна О.А.**, кандидат економічних наук, доцент;  
**Панасюк О.В.**, кандидат юридичних наук, доцент;  
**Сапич В.І.**, кандидат економічних наук, доцент

**Д 36** Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку:  
Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної  
конференції (17 – 18 травня 2014 року, м. Суми) / Сумська  
філія Харківського національного університету внутрішніх  
справ. – Суми: Друкарський дім «ПАПІРУС», 2014. – 544 с.

Збірник містить тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху розбудови державності України та зарубіжних країн.

**УДК 34**  
**ББК 67 я 43**

3. Педагогічний дизайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nmc.univd.edu.ua/mod/resource/view.php?id=1620> (для доступу потрібна авторизація на сайті дистанційного курсу)

**Н.М. ДЕМИДЕНКО**

*Сумська філія Харківського національного  
університету внутрішніх справ*

## **КОНЦЕПЦІЯ ЗОБРАЖЕННЯ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У ТВОРАХ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

*«Мені ж, мій Боже, на землі  
Подай любов – сердечний рай!*

*І більш нічого не давай!»*

*(Т.Г.Шевченко «Молитва», 1860 р.)*

Складна і глибока літературна творчість національного генія, який у своїх творах плекав новий ідеал жінки, заслуговує особливого психоаналізу. У 1916 році С. Балей вперше вказує на «фемінізм» Т.Г. Шевченка, маючи на увазі символічну ідентифікацію поета з материнським образом. Насправді жіночою, тобто по-жіночому вразливою й емоційною, була душа поета.

На творчу діяльність митця, безперечно, не могли не вплинути обставини його сирітського дитинства. У повісті «Княгиня» поет згадував: «Кто видел хоть здали мачуху и так называемых сведенных детей, тот знает, видел ад в самом его отвратительном торжестве» [1, 342 ]. Можливо, співчуття керувало Шевченком і при обранні майбутньої дружини: талановитий поет і художник, яким захоплювались жінки вищого світу, такі як Варвара Рєпніна, Ганна Закревська, Надія Тарновська, обирав жінок із свого середовища, неодмінно щоб дружина була «сиротою чи наймичкою» [2, 31].

Шевченко, подібно до Рафаеля, зводить Материнство у ранг святості. Цікавими є зауваження шевченкознавця Ю. Коваліва, який вказує на вражаючу подібність жіночих образів, змальованих на полотнах Рафаеля «Мадонна і дитя зі святим Ієронімом і Франциском» та Шевченківському – «Катерина». Проте дослідник вказує і на велику різницю у виразах облич героїнь: у Рафаелівській Мадонни воно одухотворене, а в «українській Мадонни» – пригнічене і скорботне.

У кожній земній жінці-матері поет бачив Богоматір, а у Богоматері – земну жінку. Ще на засланні у листі до Варвари Репніної від 1 січня 1850 року Шевченко писав про необхідність «аналізувати серце матері за життям святої Марії, непорочної матері Христа».

Поет проголошував, що «перед матір'ю, яка народила нам спасителя ...ми всі, як справжні християни, повинні благоговіти...» [3, 220]. Тому дещо дивним видається той факт, що під час роботи над поемою «Марія» Тарас Григорович у Києві на короткий термін потрапив під арешт (13 липня 1859 р.) за «богохульство», бо ніби називав Діву Марію покритою. Дійсно, дехто називає Шевченківську поему «Марія» апокрифічним Євангелієм, «Євангелієм від Тараса». Автор поеми надає євангельському сюжету нового звучання, завдяки, можливо, помилковій, але «глибокій і надзвичайно гуманній ідеї».

Приблизно у той же період поет створив і прекрасний образ «земного раю»:

У нашім раї на землі  
Нічого кращого немає  
Як тая мати молодая  
З її дитяточком малим

У своїй статті до 100-річчя від дня народження Кобзаря І.Франко писав: «Я не знаю у всесвітній літературі жодного поета, котрий би так витривало, так гаряче й цілком свідомо виступав оборонцем жіночих прав, захисником прав жінки на повне, чисто людське життя» [1, 7]. Причому І. Франко додавав, що несправедливість, свавілля, приниження гідності хвилювали Т. Шевченка однаково, чи то були страждання «гнаної на панщину мужички», чи княжни, чи генеральші.

Дещо по-іншому виглядають жіночі образи у прозових творах Шевченка. До нашого часу збереглися дев'ять повістей Шевченка із двадцяти, написаних на засланні впродовж 1852-1858 рр. Прозові твори менш відомі, вони рідше перевидавались. Можливо причиною їх забуття була російська, «імперська» мова написання.

Саме у прозових творах Шевченко дає досить цікаві, інколи протилежні характеристики жінкам. У своїй повісті «Художник» про роль жінки у житті творчих чоловіків автор пише наступне: «для души, чувствующей и любящей все возвышенно-прекрасное в природе и в искусстве, после высокого наслаждения этой

обаятельною гармонією необхідним душевний відпочинок. А солодкий цей заспокоїтель стомленого серця може існувати тільки в колу дітей і доброї, коханої жінки» [1, 567]. Біда лише в тому, що генії, як пише автор, згадуючи Сократа і Бергма, часто сліпі в коханнях і надто легко можуть потрапити «к сатані в юбку». Що й траплялось у житті самого Тараса, який, за характеристикою Є. Ф. Юнге «був замечательно ласковий, м'який і наивно довірливий в стосунках до людей; він во всіх знаходив що-небудь хороше і захоплювався людьми, котрі часто того не стояли» [2, 331].

У своїх повістях автор критикує жінок, які є поганими матерями. Зокрема, один із героїв повісті висловлює думку, що «привилігована красавиця» нічим не може бути окрім красуні «ни коханої кроткою жінкою, ни доброю, ніжною матір'ю, ни навіть пламенною коханою... Вона дерев'яна красавиця і нічого більше. І було б глупо вимагати що-небудь більше від дерева» [1, 568]. З певною іронією щодо освіти жінок висловлюється один із персонажів «Капітанші», який одружився на простій селянці: «грамотность, особливо в женщинах, особенно вредит благополучию человечества» [1, 453].

Великий митець живе у своїх творах. Саме з них можна зрозуміти його світоглядні засади, думки, почуття. Характеристика жінки, вкладається в уста одного з героїв автобіографічної повісті Т.Г.Шевченка «Художник», вочевидь ототожнюється із поглядами самого автора: «Женщина – святая, неприкосновенная вещь и вместе такая обольстительна, что никакая сила воли не в силах противустать этому обольщению. Кроме только чувства самой возвышенной евангельской любви...» [1, 550].

Щоб по-справжньому зрозуміти шевченківські твори, необхідно їх читати уважно і вдумливо, адже, як зауважив академік Іван Дзюба: «Шевченко – це не тільки те, що вивчають, а й те, чим живуть» [4, 48].

#### Література

1. Тарас Шевченко. Усі твори в одному томі. – К.:Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2006. – 824 с.
2. Воспоминания о Тарасе Шевченко / Сост. и примеч. В. С. Бородин и Н. Н. Павлюка. – Дніпро, 1988. – 606 с.
3. Григорій Сковорода. Тарас Шевченко. Іван Франко. Леся Українка. – Харків: Фоліо, 212. – 472 с.- (Знамениті українці).
4. Тарас Шевченко. Кобзар. Вперше зі щоденником автора.- Видавництво «Клуб сімейного дозвілля». – Харків, 2013 . – 956 с.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ДЕРЖАВА І ПРАВО: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ  
І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ**

VII Міжнародна науково-практична конференція  
(17 – 18 травня 2014 року)

*Збірник матеріалів*

Загальне редагування збірника  
здійснено редакційною колегією

Відповідальний за випуск **Геращенко Т.Г.**  
Комп'ютерний набір **Левченко Н.І.**  
Художнє оформлення обкладинки **Шутка В.П.**  
Комп'ютерне верстання **Гладенко Ю.М.**

ФОП Ткачов О.О.  
Тел. +38068 751 48 03  
[www.Mt.Co.ua](http://www.Mt.Co.ua)

Підписано до друку з готових діапозитивів 08.05.2014 р. Формат 60×84/16.  
Папір офсетний. Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 31,62. Обл.вид.арк. 25,95.  
Тираж 150 прим. Вид. № 7. Зам. № 936. Ціна договірна

ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 40030  
[www.papirus.in.ua](http://www.papirus.in.ua), [papirus-book@ukr.net](mailto:papirus-book@ukr.net)  
Свідоцтво про внесення до державного реєстру  
видавців Серія ДК № 4309 від 20.04.2012 р.